

Az egybekötött ruhadarabok piaci helyzete

Az egybekötött ruhadarabok – készüljenek azok akár síkkötő-, akár körkötőgépen – igen jelentős anyag- és munkamegtakarítást jelentenek a szabással-varrással kialakított termékekhez viszonyítva, emellett újszerű megoldásokra is lehetőséget adnak. Nagy előny, hogy – mivel a teljes ruhadarab egyazon fonalból, sőt, szerencsés esetben ugyanarról a csévéről lefejtett fonalból készül –, nem fordulhat elő színeltérés az egyes részek között, emellett rövidebb a termék gyártási ideje, következésképp lerövidíthető a szállítási határidő.

Síkkötött termékek

A síkkötőgépeiről ismert japán Shima Seiki cég elnöke egy interjúban az „utolsó lehetőségnek” minősítette a cége által kifejlesztett „Wholegarment” technológiát az olcsó kínai kötöttárukkal a japán piacon folyó versenyben. Ez ösztönözte a teljesen egy darabból készült ruhadarabok kötés eljárásának és az ehhez szükséges gépnek a kifejlesztését. Minthogy az USA és Európa hasonló gondokkal küzd, annak a véleményének adott hangot, hogy ezekben az országokban, ahol a kötőiparnak nagy hagyományai vannak, ugyanezt az utat kellene járni.

A Shima Seiki 1995-ben piacra hozott első ilyen gépeit azóta jelentősen továbbfejlesztették, ezen belül például bevezettek egy újfajta tűt, a tolokás tűnek egy speciális kialakítású változatát, amivel a hagyományos síkkötőgépek lehetőségeihez képest újszerű hatásokat lehet elérni. A két részből álló, a horognál szétnyíló tolóka előnye a szemát-

akasztásnál mutatkoznak meg, ami teljesen szimmetrikus szemek létrejöttét biztosítja. A szemátbuktató platinák kialakítása és mozgatása rövidebb tűutat eredményez és jótékony hatású a fonal igénybevételére nézve is. Újszerű megoldásokat alkalmaznak a kelmeűzés terén is. Mindez szebb kelmet, újfajta mintahatások létrehozásának lehetőségét eredményezi és a termelési sebesség növelését is lehetővé teszi. A gépet ma már 5-től 15-ig terjedő finomságtartományban kínálják, és a finomság menet közben is változtatható, ami újabb mintázási lehetőséget jelent.

Japánban a hivatalos adatok szerint évente mintegy 600 millió kötött pulóvert, kardinánt adnak el, ezeknek azonban egyelőre csak mintegy 1%-át teszik ki az egybekötött ruhadarabok. Az országban 900 erre alkalmas gép működik. A Shima Seiki eladásai világszerte nőnek: 2003-ban 350, 2005-ben pedig már 700 ilyen, egybekötött ruhadarab készítésére alkalmas gépet adott el, ami e technológia sikeres elterjedését mutatja. Olaszországi cégek például eddig több mint 2000 ilyen gépet vásároltak. Igen nagy piaca van ezeknek a gépeknek az USA-ban, Nagy-Britanniában, Törökországban és Indiában is.

A másik nagy síkkötőgép-gyár, a német Stoll cég „Knit and Wear” (kösd és viseld) név alatt fejleszt hasonló technológiát. Reklámhadjáratának középpontjába ez a cég is a munka- és anyagmegtakarítást (ez az utóbbi mintegy 10%-ra tehető a „hagyományos” síkkötő technikához viszonyítva), továbbá a gépek nagy mintázó képességét helyezi. Ez a fejlesztési munka több mint tíz éves múltra tekint vissza és azóta hatalmas utat tett meg, a technológia egyre tökéletesedik. Az egyik amerikai kötöttárugyár vezetője úgy nyilatkozott, hogy az ezzel az eljárással készült ruhadarabok kényelmesebbé, a test for-

máihoz jobban igazodókká tehetőek.

Az egyik nagy japán áruház vezetője azt hangsúlyozta, hogy minden korosztály más-más igényekkel lép fel a kötöttárukkal szemben. Tapasztalata szerint például a kötöttáru osztályukon árusított, egyébként közepes árszínvonalú termékek 70%-át az 55–65 éves korcsoportba tartozó hölgyek vásárolják meg és ezek között fontos szerepe van a síkkötőgépen készült egybekötött ruhadaraboknak, éppen azért, mert ezek kényelmesebbek a hordásban. Az oldalvarrás elmaradását e szempontból kifejezetten előnyösnek találták. Az áruházlánc egységeiben 2004 óta árulnak ilyen kötöttárukat, évente mintegy 4000 darabot adnak el, ami egyelőre kétségtelenül csak kis hányada a forgalmuknak. Ezek egy része olyan, amit a tokiói áruház specialitásaként egyedi megrendelésre, méretre köttetnek.

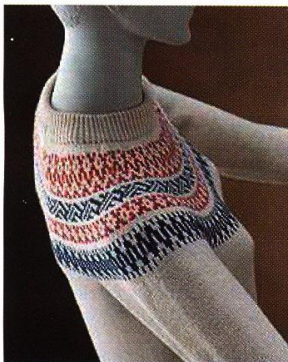
Az amerikai szakemberek első sorban a munkamegtakarításban látják az egybekötött ruhadarabok gyártásának legnagyobb előnyét, mert ily módon gondolják versenyképessé tenni ezek előállítását azoknak a termékeknek a körében, amelyeket kis mennyiségben, de nagyon egyedi megoldásokkal kell készíteni. Főleg a kisebb üzemek számára tartják jó megoldásnak ezt a technológiát.

Az egybekötött síkkötőgépi termékek gyártásának viszont kétségtelen hátránya ma, hogy viszonylag lassan készülnek el. Amerikai gyártók tapasztalata szerint egy óra alatt átlagosan két darab köthető meg ezzel a módszerrel. Gyermeáruknál a gyártási idő természetesen rövidebb, nagyobb darabnál (például egy kötött ruha esetében) viszont jóval hosszabb is lehet. Van olyan gyár, ami éppen ezért kifejezetten gyerekáru készítésére specializálódott ezekkel a gépeivel és ezekből egy-egy gépen óránként átlagosan négy darabot tud előál-

lítani. A gépek viszonylag kis termelékenységét a konfekcionálási munka elmaradása, az ezzel összefüggő rövid szállítási határidő és a jelentős anyagmegtakarítás (mindössze 2% körül van a hulladék) elensúlyozza.

Körkötött termékek

A körkötőgépen készített egybekötött ruhadarabok legnagyobb részét ma a Santoni és a Sangiacomo körkötőgépein állítják elő, amelyekből egy 2006. áprilisi közlemény szerint mintegy 8500 van használatban szerte a világban. (Emellett azonban más körkötőgép-gyárak is foglalkoznak ilyen gépek gyártásával, például a Monarch és a Mayer & Cie.) Tekintettel arra, hogy a teljesen idomozott körkötött termékek klasszikus példája a harisnya és zokni, aminek technikája már több mint száz évre tekint vissza, nem meglepő, hogy elsősorban az e téren működő cégek érdeklődnek ez iránt a technika iránt. A gépeket is alapjában a harisnyakötőgép továbbfejlesztésével, a harisnyakötőgép és a testátmérőjű körkötőgép kombinációjaként fejlesztették ki.

A Santoni cég tapasztalata szerint (amely cég e gépek körében 95%-os piaci részesedést tudhat magáénak) az egybekötött ruhadarabok előállítására 30–40%-kal rövidebb időt vesz igénybe, mint egy hasonló terméké, amit ki kell szabni és azután varrással kell összeállítani. Az ilyen típusú ruházati cikkeket ez idő szerint főleg az USA-ban, Izraelben és a Távol-Keleten gyártják, de Európában is kezd elterjedni. A Santoni cég ezeknek a termékeknek az eladásában 2007-re mintegy 35%-os emelkedést jósol.

Míg a síkkötött egybekötött termékek elsősorban felsőruházati cikkek, a körkötőgépen készített gyártmányok inkább az alsóruházat, a fürdőruha, az aktívport- és a szabadidő-ruházat kategóriájába tartoznak. Ennek megfelelően ebben a termékkörben nagy hang-

súlyt kapnak a mikrobaellenes és más, a ruházatfiziológiával összefüggő tulajdonságok (pl. nedves-szállítás).

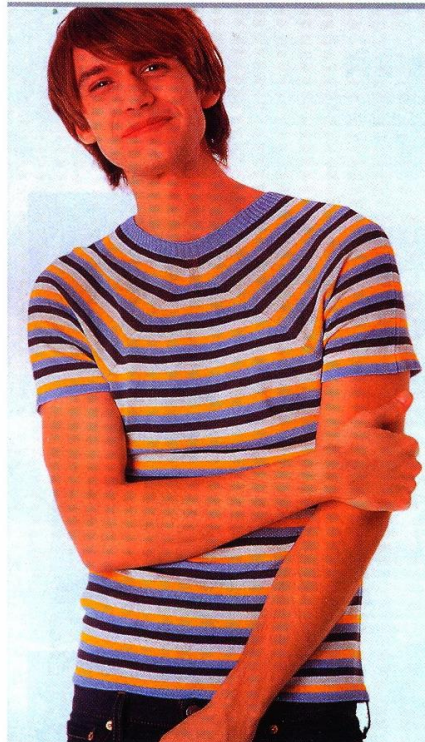
Az egybekötött körkötött ruhadarabok gyártásának emelkedését mutatják az ilyen termékek előállításához fonalat szállító cégek eladási adatai. Ezek elsősorban a terjedelmesített poliamid-, poliészter- és az elasztánfonalak körében jelentkeznek. Az ezzel foglalkozó fonalgárak speciális fonaltípusokat is kifejlesztettek erre a célra. Fontos szerepet játszanak e téren (is) a mikroszálak, amelyek révén ezek a ruhadarabok különösen puhák, simulékonyak.

Bár ezek a ruhadarabok elvileg nem igényelnek utólagos konfekcionálást, a valóságban bizonyos szabási-varrási műveletekre mégis szükség lehet (pl., gomblyukak készítésére, gombfelvarráásra, egyes nyílások utólagos kivágására és beszegésére). Erre a cérnagyarak speciális (főleg rugalmasságukkal kitűnő) varrócérnákat, egyes varrógép-gyárak speciális varró- és hegesztőgépeket is kínálnak.

A vevők tájékoztatása

Egy japán kötöttáru-gyár évente 50 ezer darab síkkötőgépen készült egybekötött ruhadarabot állít elő és ad el, és ez a mennyiség növekvő tendenciát mutat. Sikereit elsősorban annak tulajdonítja, hogy ezzel a technikával formai kialakításban és mintázatban teljesen újszerű megoldásokat tud létrehozni, amelyek elsősorban a fiatalabb korosztály számára vonzóak. A cég vezetője azonban nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy a kereskedőket alaposan fel kell világosítani az ilyen termékek egyedi tulajdonságairól és előnyeiről, hogy kellőképpen tudjanak érvélni a vevőknél, akiknek voltaképpen fogalmuk sincs róla, hogy mi az újdonság ebben az eljárásban.

Az „egyszerű” kötöttáru-fogyasztó, aki a technológiáról mit sem tud, csak a termék esztétikai megjelenését, formai kialakítását és persze az árát nézi, egyelőre nem azért megy be egy üzletbe vásárolni, hogy kifejezetten „egybekötött ruhadarabot” vásároljon. A varratok elmaradását azonban észreveszi – különösen, ha felhívják rá a figyelmét –, és esetleg méltányolja is, ha ez kellemesebb viselési körülményekkel kecsegtet és szebbé teszi a ruhadarabot. Ezért nagy szerepe van az üzletek eladóinak és a reklámnak abban, hogy népszerűsítsék ezeket a termékeket. Ez is amellet szól, hogy ne a nagy önkiszolgáló áruházakban próbál-

ják bevezetni ezeket a termékeket, ahol a vevőnek nincs kapcsolata az eladókkal, és csak a szakértő figyel fel esetleg a kialakításbeli különbségre, hanem a kisebb üzletekben próbálják népszerűsíteni őket, amelyek eladóit azonban fel kell világosítani ennek a gyártási eljárásnak a különlegességeiről és a ruhadarab viselője szempontjából jelentkező előnyeiről. E tekintetben még az USA-ban sincsenek túl jó tapasztalatok, ahol pedig nagyon erősen szorgalmazzák ennek a technológiának az elterjesztését. Mindenképpen kívánatos, hogy magán a ruhadarabon helyezzenek el olyan tájékoztató címkét, ami az adott termék e specialitását és az abból származó kedvező viselési tulajdonságokat ismereti a vevő számára érthető formában (és nyelven – ha a hazai gyakorlatra gondolunk!).

Lázár Károly

Források:

Knitting International, 2007. március
 Legwear Trends and Fashions, 2006. április, 2007. április
www.allbusiness.com/asia/975852-1.html
www.fibre2fashion.com/face2face/shima-seiki/dr-masahiro-shima.asp
www.inteletex.com/FeatureDetail.asp?PubId=27&NewsId=381,=382
www.inteletex.com/FeatureDetail.asp?PubId=27&NewsId=3859
www.inteletex.com/FeatureDetail.asp?PubId=27&NewsId=3885
www.shimaseiki.co.jp